

оценки отраслевого риска. Об уровне внутриотраслевой конкуренции можно судить по степени конкуренции, наличию барьеров входа в отрасль, конкурентоспособных заменителей, рыночной способности покупателей и поставщиков, политико-социальному окружению.

На этапе отраслевого анализа определяются привлекательность отрасли и её отдельных товарных рынков. Он позволяет определить структуру и динамику отрасли, характерные для неё возможности и существующие угрозы, определить ключевые факторы успеха и на этой основе разрабатывать стратегию поведения предприятия на рынке. Экономические условия, в которых функционирует отрасль, как правило, подвержены значительным изменениям. Поэтому при кредитовании клиентов необходимо учитывать отраслевой риск при любых видах деятельности. Выраженная сезонность бизнеса в той или иной отрасли, короткие и длинные бизнес-циклы так или иначе сказываются на платежеспособности кредитруемых предприятий.

Для снижения общего риска портфеля целесообразен обоснованный подбор отраслей для кредитования. Специальные исследования, проведенные по этому поводу, показывают, что максимальный эффект достигается в случае выбора заёмщиков, которые работают в отраслях с противоположными фазами колебаний делового цикла.

С использованием методов системно-динамического моделирования целесообразно выявить такие отрасли, в которых результаты деятельности в разной степени зависят от общего состояния экономики. Если одна отрасль находится на стадии подъёма, то другая переживает стадию спада, а с течением времени их позиции меняются. Тогда снижение доходов от одной группы заёмщиков компенсируется повышением доходов от другой группы, которая помогает стабилизировать доходы банка и существенно снизить риск кредитного портфеля.

О.М. Момот, доц.,

ВНЗУ "Полтавський університет економіки і торгівлі"

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ ПРОСТРОЧЕНИХ КРЕДИТІВ ПЕРЕД ДЕКІЛЬКОМА КРЕДИТОРАМИ ОДНОЧАСНО

У період стабільної економіки підприємство чи фізична особа, що мають можливість обирати кредитора, орієнтуються на сукупність економічних і неекономічних вигод від співпраці з тим чи іншим банком. В умовах кризи пріоритети і банків-кредиторів, і позичальників змінюються, і банк, що надавав фінансування за найнижчою ставкою або з найменшим забезпеченням, тепер може виявитися не кращим партнером з реструктуризації. Проблема, причому спільна – і позичальника,

і кредитора – в тому, що у них тепер немає вибору: вони вже опинилися в одному човні, і реструктуризація для них може бути єдиним способом успішно вийти з складної ситуації непогашення кредиту.

Питання розвитку кредитування були предметом дослідження багатьох науковців, серед яких праці О. Барановського, В. Геєця, С. П. Роуза, О. Лаврушина, В. Прокопенко тощо. Їх наукові здобутки можуть бути теоретичною та методологічною базою відповідних досліджень в Україні, здійснення яких поки ще суттєво відстає від потреб кризової вітчизняної економіки. Існує ряд теоретичних і практичних проблем, які ще залишаються невирішеними. До них слід віднести відсутність теоретичного та методичного забезпечення реструктуризації прострочених боргів перед декількома кредиторами одночасно.

Реструктуризація зобов'язань, або реструктуризація боргу (заборгованості) – це будь-яка зміна в умовах погашення зобов'язань (зміна строків і порядку погашення, комісій і процентів по банківському кредиту тощо).

Коли в позичальника декілька кредиторів, то його проблеми зростають, а на перший план виходить координація роботи з кредиторами та їх спілкування між собою.

Реструктуризація простроченої заборгованості має певні особливості і повинна здійснюватися на основі таких основних принципів:

- співпраця всіх кредиторів і надання позичальнику добровільного періоду мораторію;
- відмова всіх кредиторів від будь-яких кроків по стягненню своїх вимог або по зменшенню свого ризику під час дії мораторію;
- під час мораторію позичальник відмовляється від дій, що підривають його здатність до погашення боргу;
- створення комітету кредиторів;
- позичальник зобов'язаний надати кредиторам необхідну повну інформацію про себе для оцінки його фінансового стану та вироблення пропозицій;
- пропозиції щодо вирішення фінансових проблем позичальника і домовленості між кредиторами повинні відповідати чинному законодавству і відбивати відносне становище кредиторів;
- рівний доступ до інформації позичальника та конфіденційність;
- встановлення пріоритетного статусу будь-якого нового фінансування під час мораторію порівняно з іншими боргами.

Міжнародна практика вже довела, що спільні дії всіх кредиторів і врахування інтересів позичальника, що потрапив у складну фінансову ситуацію, дозволяють виробити більш ефективний шлях реструктуризації простроченого боргу.